

Усъвършенстване на професионалното образование с фокус върху социалното въздействие: прилагане на обществени поръчки със социална насоченост на практика

ТЗ.4 - Модул 1: Въведение в обществените поръчки със социална насоченост и социалната ИКОНОМИКА

EUROPEAN CENTER
FOR SOCIAL FINANCE

EXEOLAB
CREATING SYNERGIES

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

CON
VALORES
INCUBADORA

MALTA VOCATIONAL

Institutul
Bucovina

CHAMBER OF COMMERCE
AND INDUSTRY VRATSA

TPCT
Consulting & Events

Co-funded by
the European Union

Deal4Good е Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA. Номер на проекта: 2024-1-DE02-KA220-VET-000244401

Въведение

Модул 1 има за цел да изгради основни знания и разбиране за социалната икономика и обществените поръчки със социална насоченост като стратегически инструменти за постигане на социално въздействие.

Обучаемите ще развият способността да:

- Идентифицират възможности, при които обществените поръчки могат да създават социална стойност;
- Разпознават социални цели, свързани с процесите на възлагане;
- Свързват обществените поръчки със социална насоченост с приоритетите на публичните политики (заетост, приобщаване, равенство, устойчивост);
- Анализират прости ситуации, свързани с обществени поръчки, от гледна точка на социалната стойност.

Обучаемите ще:

- бъдат отворени към иновации в публичните действия;
- подобрят приобщаването, справедливостта и социалната отговорност;
- осъзнават етичните и обществените въздействия на икономическите решения.

Социална стойност и публична намеса

Публичните разходи като двигател на промяната

Публичните органи са сред най-големите икономически участници в Европа. Всяка година те изразходват значителен дял от БВП за стоки, услуги и строителство, като например:

- Строителство и инфраструктура
- Почистващи и кетъринг услуги
- Транспорт и мобилност
- Здравеопазване, грижи и социални услуги
- Образование и обучение

Тези разходи оказват **значително въздействие върху обществото.**

Традиционно обществените поръчки се фокусират основно върху цената и ефективността. Въпреки че икономическата ефективност остава важна, този подход често пренебрегва по-широките обществени въздействия.

Днес все по-широко се признава, че начинът, по който се изразходват публичните средства, е също толкова важен, колкото и техният размер. Решенията в областта на обществените поръчки оказват влияние върху условията на заетост, социалното приобщаване, равенството и местното развитие.

Какво е социална стойност?

Социалната стойност се отнася до положителните социални, икономически и обществени ползи, създавани чрез публичните разходи. Тя надхвърля прякото предоставяне на даден продукт или услуга и **отчита по-широкото въздействие върху обществото.**

- Социалната стойност не е „допълнителна“ полза, а все по-често се разглежда като основна цел на публичната намеса.

Примери за социална стойност включват:

- Създаване на работни места за дългосрочно безработни лица
- Предоставяне на обучения и възможности за чиракуване
- Осигуряване на справедливо възнаграждение и добри условия на труд
- Насърчаване на равенството между половете и многообразието
- Подобряване на достъпността за хора с увреждания
- Укрепване на местните общности и икономики

Размисъл

1. Помислете какво означава за вас „социална стойност“.
2. Дайте един пример за публичен разход, който може да създаде социална стойност.

Социалната икономика Част 1

Какво е социална икономика?

Социалната икономика е част от икономиката, която **поставя хората и обществените цели пред печалбата**. Организацията от социалната икономика извършват стопанска дейност, но основната им цел е да допринасят за обществото.

Те често развиват дейност в области, където има нужда от подкрепа, като например:

- Заетост и обучение
- Социални и здравни услуги
- Образование
- Опазване на околната среда
- Услуги в полза на общността

Източник: ЕК - ГД „Заетост, социални въпроси и приобщаване“ © Европейски съюз, 2021

Co-funded by
the European Union

Социалната ИКОНОМИКА Част 2

Организации от социалната икономика

Осъществяват стопанска дейност:

- Извършват икономически дейности
- Приоритизират социалните или обществените цели пред максимизирането на печалбата
- Реинвестират по-голямата част или цялата печалба за постигане на социални цели
- Управлят се по партиципативен или демократичен начин
- Поставят социалните и обществените цели пред максимизирането на печалбата
- Реинвестират по-голямата част или цялата печалба за постигане на социални цели
- Се управляват по участнически или демократичен начин

Организациите от социалната икономика **функционират на пазара**, но се ръководят от **ценности**, а не от печалба за акционерите.

Защо социалната икономика е важна?

Социалната икономика играе ключова роля в:

- Предоставяне на основни услуги там, където пазарите или държавата самостоятелно може да се провалят
- Интегриране на хора в неравностойно положение на пазара на труда
- Намаляване на социалните неравенства
- Насърчаване на участието и солидарността на гражданите
- Подкрепа за устойчиво и местно развитие

В много региони организациите за социална икономика са дълбоко **вградени в общностите и отговарят директно на местните нужди.**

Принципи на социалната икономика

- **Приоритетът на хората и социалната цел**

Икономическата дейност служи на социални цели, а не обратното.

- **Демократично и партиципативно управление**

Членове, работници или потребители участват в процесите на вземане на решения.

- **Ограничено разпределение на печалбата**

Печалбите се реинвестират главно в подкрепа на мисията, вместо да се разпределят между акционерите.

- **Солидарност и приобщаване**

Организациите за социална икономика активно насърчават равенството, многообразието и приобщаването.

- **Автономия и независимост**

Въпреки че могат да получават публично финансиране, участниците в социалната икономика остават самоуправляващи се.

- **Дългосрочна и устойчива визия**

Фокусирайте се върху трайния ефект, а не върху краткосрочната финансова печалба.

Ключови участници в социалната икономика

а) Кооперации

Притежава се и се контролира от членове (работници, потребители, граждани).

Примерите включват работнически кооперации, потребителски кооперации и жилищни кооперации.

б) Социални предприятия

Предприятия с ясна социална или екологична мисия, често наемащи хора, изправени пред бариери на пазара на труда.

Ключови участници в социалната икономика

в) Асоциации и неправителствени организации

Организации с нестопанска цел, предоставящи услуги, застъпничество или подкрепа на общността.

г) Основи

Организации, използващи активи или капитал за подкрепа на социални каузи или предоставяне на услуги.

д) Взаимни организации

Организации, базирани на членове, предоставящи застрахователни, здравни или социални услуги, основани на взаимна подкрепа.

Какво представлява планът за действие за социална икономика?

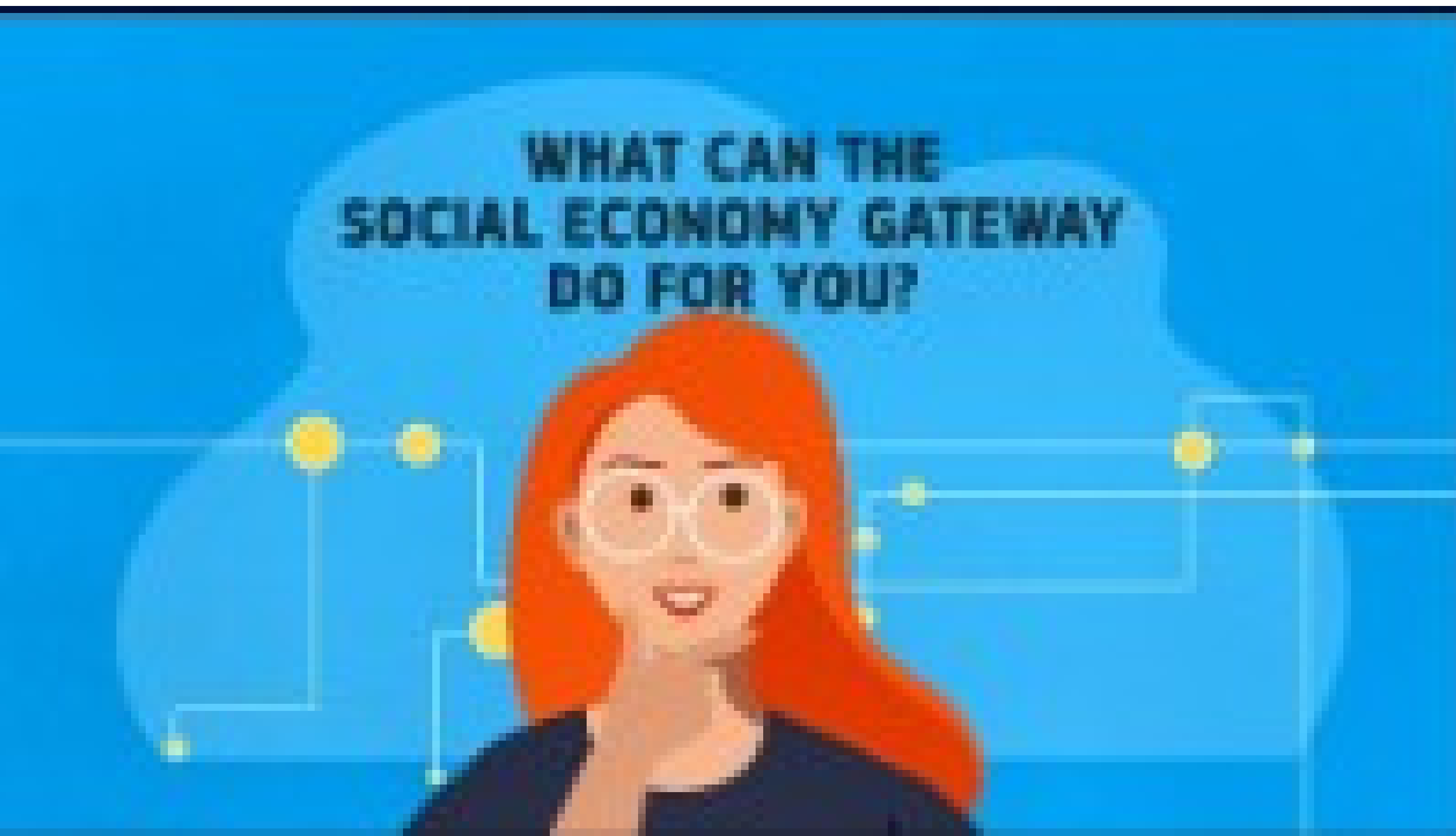

Продуцент: ЕК - ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ © Европейски съюз, 2021 г.

Co-funded by
the European Union

Какво може да направи за вас Порталът за социална икономика?

Продуцент: ЕК - ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ © Европейски съюз, 2021 г.

Co-funded by
the European Union

Отражение

Помислете дали познавате някакви организации за **социална икономика** във вашия район?

Ако отговорът е „да“, помислете какъв **социален проблем** адресират?

Обществени поръчки със социална насоченост, част 1

Какво представляват обществени поръчки със социална насоченост?

Обществените поръчки са процесът, който публичните органи използват за закупуване на стоки, услуги или строителни работи.

Обществени поръчки със социална насоченост се отнасят до интегрирането на социални съображения в процесите на обществени поръчки за постигане на социални цели, наред с икономическите.

SPP разглежда обществените поръчки като стратегически инструмент на политиката, а не просто като административна функция.

Обществени поръчки със социална насоченост помага на публичните органи да:

- Подкрепа за приобщаващи пазари на труда
- Насърчаване на достойния труд и справедливото заплащане
- Насърчаване на социалните иновации
- Укрепване на организациите за социална икономика
- Съгласуване на обществените поръчки със социалните и устойчивите политики

Обществени поръчки със социална насоченост кара публичните власти да допринасят към приобщаващ и устойчив растеж

Силата на обществените поръчки със социална насоченост

Продуцент: ЕК - Изпълнителна
агенция за ЕСИ и МСП ©
Европейски съюз, 2024 г.

Co-funded by
the European Union

Обществени поръчки със социална насоченост част 2

Основи на обществените поръчки със социална насоченост: какво трябва да знаете

Продуцент: ЕК -
Изпълнителна агенция за ЕСИ
и МСП © Европейски съюз,
2025 г.

Co-funded by
the European Union

Общи социални цели в SPP

- Заетост на дългосрочно безработни лица
- Приобщаване на хора с увреждания
- Младежка заетост и чиракуване
- Равенство между половете и баланс между професионалния и личния живот
- Справедливо заплащане и безопасни условия на труд
- Етични вериги за доставки
- Развитие на общността

Обществени поръчки със социална насоченост - подкрепа за хората с увреждания

Производител: ЕК - EU
Growth © Европейски съюз,
2020 г.

Co-funded by
the European Union

Обществени поръчки със социална насоченост - защита на правата на работниците

Производител: ЕК - EU
Growth © Европейски
съюз, 2020 г.

Co-funded by
the European Union

Обществени поръчки със социална насоченост - подкрепа за равенството между половете

Производител: ЕК - EU Growth
© Европейски съюз, 2020 г.

Co-funded by
the European Union

Интегриране на социални критерии в целия цикъл на обществени поръчки

- **Оценка на нуждите и планиране**

Идентифициране на социални предизвикателства, които обществените поръчки биха могли да решат.

- **Пазарни консултации**

Ангажиране на участници в социалната икономика и приобщаващи бизнеси.

- **Спецификации на търга**

Включително изисквания за достъпност, приобщаване или социално представяне.

Интегриране на социални критерии в целия цикъл на обществени поръчки

- **Критерии за възлагане**

Оценяване на социалното въздействие, качеството на работните места или ангажиментите за обучение.

- **Клаузи за изпълнение на договора**

Мониторинг на заетостта, приобщаването и социалните резултати по време на изпълнението.

Отражение

Помислете за една полза от социалните обществени поръчки за:

- Публични органи
- Граждани
- Организации за социална икономика

Ползи от SPP за различните заинтересовани страни

Публични органи: По-добра съгласуваност на политиките, по-силни социални резултати, подобро обществено доверие.

Граждани: Подобрени услуги, социално приобщаване, създаване на местни работни места.

Организации на социалната икономика: По-добър достъп до пазари, финансова устойчивост, мащабиране на въздействието.

Свързване на социалната икономика и обществените поръчки

Защо социалната икономика и устойчивото производство са заедно?

Организациите на социалната икономика са естествени партньори за социални обществени поръчки, защото те:

- Имайте силна социална мисия
- Често наемат уязвими хора или групи в неравностойно положение
- Предоставяне на услуги, основани на местните общности, с фокус върху дългосрочното въздействие
- Реинвестирайте печалбите в общности за социално въздействие

Как обществените поръчки могат да подпомогнат социалната икономика?

- Запазване на договори за социални предприятия или защитени работилници
- Разделяне на договорите на по-малки лотове, за да се даде възможност за участие
- Използване на качествени и социални критерии за възлагане
- Признаване на социалното въздействие и добавената стойност

Създаване на положителен цикъл

Социалните обществени поръчки могат да:

- Укрепване на участниците в социалната икономика
- Създаване на качествени работни места и приобщаване
- Укрепване на устойчивите и приобщаващи местни икономики

Това създава благотворен цикъл, в който публичните средства генерират дългосрочна социална стойност.

Идентифициране на възможности за обществени поръчки със социална насоченост

Къде може да се добави социална стойност?

Социална стойност може да бъде добавена на различни етапи от процеса на възлагане на обществени поръчки:

- **Планиране:** определяне на социалните нужди
- **Разработване на търгове:** включване на социални критерии
- **Награда:** оценяване на социалното въздействие
- **Управление на договори:** наблюдение на социалните резултати

Добри практики при общественните поръчки със социална насоченост

1. Включване на социалните клаузи в обществените работи

Организация: Регион Валония | Държава: Белгия | Вид: Публичен орган

Валония е напълно институционализирала социалните клаузи при обществените поръчки за строителство, като ги е направила задължителни на регионално ниво и условие за предоставяне на субсидии на местните власти. Изпълнителите трябва да осигуряват възможности за обучение или заетост за уязвими групи — пряко или чрез социални предприятия.

1. Включване на социалните клаузи в обществените работи

Въздействие/Резултати

- 442 договора (400 милиона евро) включват социални клаузи
- Създадени са 410 места за обучение
- 3,5 милиона евро приходи, генерирани за социални предприятия

Ключово обучение

Силният политически ангажимент, съчетан с правни мандати и специални структури за подкрепа (фасилитатори на социалната клауза), може успешно да вгради социална стойност в масовите обществени поръчки в голям мащаб.

2. Етично снабдяване с глобален надзор на веригата за доставки

Организация: Град Осло | Държава: Норвегия | Вид: Публичен орган

Осло интегрира строги изисквания, свързани с трудовите права, справедливата търговия и проследимостта, в обществените поръчки за високорискови глобални вериги на доставки, особено в областта на храните и напитките. Това се подпомага чрез одити и сътрудничество с Ethical Trade Norway.

2. Етично снабдяване с глобален надзор на веригата за доставки

Въздействие/Резултати

- Делът на бананите, продавани по принципите на справедливата търговия, се е увеличил от 3% на 50% за 4 месеца.
- Кафето от справедлива търговия се е увеличило от 9% на 13%
- Подобрена прозрачност и съответствие с доставчиците

Ключово обучение

Градовете могат да упражняват реално влияние върху глобалните вериги за доставки, когато етичните изисквания са задължителни, наблюдавани и съобразени с международните рамки за правата на човека.

3. Приобщаваща заетост чрез кръговост на ИТ

Организация: AfB gGmbH | Държава: Германия | Вид: Социално предприятие

AfB ремонтира и препродава ИТ оборудване от публични и частни институции, като същевременно наема работна сила, от която почти половината са хора с увреждания, съчетавайки принципите на кръговата икономика с приобщаваща заетост.

3. Приобщаваща заетост чрез кръговост на ИТ

Въздействие/Резултати

- 600 000+ ИТ устройства се обновяват годишно
- ~45% от работната сила са хора с увреждания
- Активен в 4 европейски държави с финансова устойчивост

Ключово обучение

Обществените поръчки могат едновременно да допринесат за целите на кръговата икономика и приобщаващите пазари на труда, когато социалните предприятия бъдат признати за стратегически доставчици на услуги.

4. Мащабиране на участието на социалните предприятия чрез резервирани лотове

Организация: ЕОРУУ (Национален орган за обществени поръчки в здравеопазването) | Държава: Гърция | Тип: Публичен орган

ЕОРУУ раздели голям национален договор за услуги по почистване на регионални лотове, запазени за социални предприятия за интеграция на работното място (WISE), което им даде възможност да се конкурират според капацитета си.

4. Мащабиране на участието на социалните предприятия чрез резервирани лотове

Въздействие/Резултати

- 7 от 8 лота са възложени на социални предприятия
- Засилено регионално сътрудничество между WISE
- Подобрени стандарти за качество и организационен капацитет

Ключово обучение

Интелигентното проектиране на търгове (лотиране + запазени договори) може да отключи участието на социалните предприятия дори в мащабни, чувствителни към разходите обществени поръчки.

5. Превръщане на отпадъците в социална ценност

Организация: Aceite Solidario | Държава: Испания | Вид: Социално предприятие

Aceite Solidario събира използвано олио за готвене от институции и фирми, като реинвестира приходите в социални предприятия, наемащи хора с увреждания и лица, изложени на риск от социално изключване.

5. Превръщане на отпадъците в социална ценност

Въздействие/Резултати

- Намалено замърсяване на околната среда от неправилно изхвърляне на масло
- Стабилен поток от финансиране за инициативи за приобщаваща заетост
- Силни партньорства с публични институции и университети

Ключово обучение

Инициативите за кръгова икономика могат да се превърнат в мощни инструменти за социално приобщаване, когато обществените поръчки, екологичните цели и социалните реинвестирации са стратегически съгласувани.

Време за викторина

Време за викторина...

КРАЙ НА МОДУЛ 1

Поздравления!
Вие завършихте Модул 1 „Въведение в
обществените поръчки със социална насоченост и
социалната икономика“

**Co-funded by
the European Union**

EUROPEAN CENTER
FOR SOCIAL FINANCE

EXEOLAB
CREATING SYNERGIES

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

MALTA VOCATIONAL®

Institutul
Bucovina

CHAMBER OF COMMERCE
AND INDUSTRY VRATSA

TPCT
Consulting & Events